

boldogság és tisztesség az evangélium „boldogok”-jától jól megkülönböztetendő. Ne felejtsük: az ördögnek is vannak mártírjai. A munkára való elhatározásunk és a hozzávaló tetterünk talán nem kevés kívánni valót hagy maga után és a mai evangéliumon át nézve, még mindig azokhoz hasonlítunk, akik hivalkodva állanak a piacon; talán azért van ez, mert nem gondoltunk arra, hogy Jézus parancsának engedelmeskedjünk. Ez tehát az a hely, amelyre evangéliumunk állít; az a hely, ahol állanunk kell, hogy amit Ő mondani akar, meghallhassuk. Ez az evangélium tovább ugyanis ennek a munkának a béréről és a bérért támasztott igényünkről beszél. Mindezt pedig azoknak mondja, akiknek hite munka és pedig az Úr iránti engedelmisségnek a munkája. Csakugyan kérdéses, hogy vajjon mi ilyenek vagyunk-e, vagy az evangélium e feltétele nem zár-e ki bennünket a további megértésből és nem tennők-e jobban, ha inkább erről a feltételről gondolkoznánk? Luther alapigénkről több ízben mondta, hogy nem „fiatal népség”-nek való. Nem való akadémiai istentiszteletre, fordíthatnók talán. Miért nem? Azért, mert vajjon a „fiatal népség” alapján nem tenné-e jobban, ha az engedelmisség kérdéséről gondolkoznánk, ahelyett, hogy az engedelmisség bérén és az ezzel szemben támasztott igényen törje a fejét? Luther azonban időnként mégis prédikált erről az ígéről, mert e tekintetben mind „fiatal népség” vagyunk, talán még Péter is a „fiatal népséghez” tartozott, mely elé minduntalan az engedelmisség kérdését kell állítani s mind a fiatal népségnek, mind az öregnek Isten kegyelme által úgy kell erre a kérdésre felelni, hogy öreg is akadjon, akinek evangéliumunk további mondanivalóját ne csak szabad legyen, hanem kelljen is hallgatnia, hogy aztán talán meg is érthesse azt.

Evangéliumunk, amennyire csak lehet, minden kétséget kizárólag a hit béréről beszél. Az ó- és újszövetség más helyeken is beszélnek erről. Az evangéliumi egyházban ezt némi-lykor vitatták, vagy nem szívesen ismerték el. Azt gondolták, hogy a hitet akkor értelmezik helyesen, ha minden érdek nélkül, mint egy célt, kívül helyezik az emberi életen, amit mindenkinek ismét csak hit által kell elérnie. Ezzel azonban még Krisztusnál is jobb keresztyének akartak lenni, s az Isten ígéje nem volt az ő pártjukon. Ennél a pontnál Luther prédikációiban is igen sok kitérés van az elől, ami pedig itt benne van

és szóhoz szeretne jutni. Ebben az evangéliumban az van, hogy Jézus Péternek béréhes és önző kérdését — „mink lesz hát minékünk?” — nemcsak hogy nem utasította el, hanem az ő követésével járó bérnek elég hosszú leírásával felelt. Itt az van, hogy a gazda munkásaival megegyezett 10 pénzben, s ezt a 10 pénzt ki-ki pontosan meg is kapta. Aki ezzel nincs megelégedve, az emelhet szót ellene, azonban ezt az evangélium ellen teszi. A hit munkája reménységgel jár, ezt a reménységet az ígélet élteti; ha tehát a munkájának van reménysége, mert van ígérete, akkor van bére is. A munkának a bére egyáltalán nem magában a munkában van, amint azt olyan szépen mondják, hanem a bérnek örvendetes és határozott várásában. Mondjuk meg egész határozottan: a bérért dolgozunk. Ez nem katolikus, ez keresztyén mondás. A mai evangélium ezt mondja és nekünk ezt kell meghallgatnunk. Talán vannak olyan emberek, akik — minél öregebbek — annál inkább tapasztalták, hogy akkor lehet okunk az öröme, ha éppen ezt szabad hallgatnunk. A hit útja — minél régebb óta törekszik valaki a megértésére, annál jobban tudja: — súlyos és kemény út. Ha igaz az, hogy itt arról is van szó, hogy mindent el kell hagynunk, akkor a hit útja naponkénti szegényedés, alapján naponkénti meghalás. Ha ez az út nem volna az igazi út, azaz nem volna célja, akkor az Úr, az Úr Jézus miért állítana erre az útra? Ezért a célért — az Úrért, de éppen az Úrért, aki hivatásunknak ezt a célját élénk állítja — kell végeznünk a hitnek, az Úr iránti engedelmisségnek a munkáját. Nemcsak azért, mert azt mondja, hogy ezt a munkát tőlünk elvárja, hanem azért, mert azt mondja, hogy az nekünk jó, amit tőlünk kíván, azért, mert az ő parancsa az ígélet hatalmával rendelkezik. Éppen azért, mert a hit az írás szerint soha sincs reménység nélkül, mondhatjuk, hogy már e hitben megízlelhetők és megláthatunk, hogy milyen jó az Úr. Már az is elég volna, ha csak annyit mondana: hogy a hit munkája reménységben, a bér várásában megy végbe, mint olyan munka, mely a bérét megkapja, mely út a célhoz. Evangéliumunk azonban most mintha a cél minőségének leírását adná. S hogy ezt a leírást is halljuk, ez döntően fontos az egészre, amit ebben az evangéliumban hallanunk kell. Jézus azt mondta tanítványainak, hogy az „ujjászületésakor”, az eljövendő Isten országa örökkévaló megváltásakor „beülnek majd tizenkét királyi székbe és